



S. FRANCISCVS BORGIA C. Gardia Dux, tertius Sacellus IESV Perseus Genua, anni 1565. Hic est, cuius in Dux, paupertatis amor, reliquias
 veritatis mirabiliter patens: Sicut plura sunt amoris purpure, ac hospitalitatis solis decora, quibus amore digne, qui fuit in hunc mundum in
 propria contemnit, hunc Dux legem VIII Postest Regibus Lamentum, hunc plus decore, ubi ubi placuit in Patrum meritis celebrare. Anno 1624

Fitxa tècnica:

S. Franco. de Borja nieto del rey catholico D. Fernando, duque de Gandía, grande de Castilla, mayordomo mayor, vi rey de Cataluña, del habito de Santiago y trece de su religion y marques de Lombay, despues, de la Compañia de Jesus y su tercero genneral. Murió de 72 años al 1º de Octe. de 1572, claro en virtudes, insigne en milagros, ilustre en santidad. Su sagrado cuerpo esta en la casa profesa de la Compañia de Jesus de Madrid, visitado de los reyes y prelados y pueblo cristiano, haciendole votos y promesas a su santa Capilla y hallando salud en sus enfermedades, remedio en sus trabajos y cumplimiento a sus deseos. [Madrid : Maria de Quiñones, 1644]. 1 làm.; 399x258 mm

[07 B-Es-XVII-Anònim.2695](#)

Comentari:

La imatge representa Sant Francesc de Borja de tres quarts, agenollat en primer pla davant d'un altar amb una petita Immaculada entre ciris. La part superior del gravat l'ocupa un trencament de glòria amb la Trinitat entre querubins i l'Eucaristia presentada per àngels. El sant porta l'hàbit jesuïta i contempla la visió celestial amb les mans creuades sobre el pit. A la part superior dreta observem l'escut de la Companyia de Jesús i les armes del Ducat de Gandia, títol al qual Francesc de Borja renuncia l'any 1546 per entrar en la congregació fundada per Ignasi de Loiola. Aquesta renúncia queda representada en el primer terme a través de la corona ducal invertida i els tres capels cardenalics, que simbolitzen el rebuig de la dignitat de cardenal, que el papa ofereix a Francesc de Borja fins a tres ocasions. La imatge, per tant, insisteix en la gran humilitat del personatge i en la seva voluntat de refusar qualsevol glòria terrenal, ja sigui nobiliària, eclesiàstica o militar, tal com al·ludeixen els trofeus de guerra en segon pla.

El gravat no presenta cap signatura, probablement perquè el full està retallat a la part inferior. Tot i així, a la Biblioteca Nacional de España es conserva un exemplar idèntic signat al cantó inferior dret, que permet assignar la imatge a Herman Panneels, gravador flamenc actiu a Madrid el segon quart del segle XVII (Páez, 1966, vol. II, pàg. 313, núm. 3307-11). La planxa s'inspira en un gravat previ de Boetius Adams Bolswert (Bassegoda, 2012) i es realitza probablement per difondre en fulls solts la imatge de Francesc de Borja després de la seva beatificació, proclamada l'any 1624 (Blas, de Carlos, Matilla, 2011).

La calcografia presenta una doble inscripció, en castellà a la part superior i en llatí a la part inferior, que dona àmplia informació sobre el personatge i l'identifica com a nét del rei Ferran el Catòlic i noble vinculat a la Cort d'Espanya. Així mateix s'esmenta que el seu cos, considerat miraculós, es conserva a la casa professa de Madrid, per la qual cosa es pot avançar la hipòtesi que el gravat l'encarreguin el Jesuïtes madrilenys a fi de fomentar la devoció i atreure peregrins. La difusió de la imatge de Sant Francesc de Borja, per tant, és un bon exemple d'un culte que uneix components polítics, religiosos i identitaris.

El 1702 es torna a utilitzar la matriu calcogràfica de Panneels per fer un nou tiratge d'estampes destinades a il·lustrar la *Heroyca vida, virtudes y milagros del grande San Francisco de Borja*, de

Álvaro Cienfuegos, una de les principals biografies d'època barroca del sant valencià (Blas, de Carlos, Matilla, 2011, pàg. 588, núm. 827).

(SC)